

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 50. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius03val-shoot-idm139651356529408.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

For det andet om Tyrannernis tid

SAa haffue wi nu hørt aff Guds naade/ huorlunde den hellige Kirke er beuarit først i det nye Testament/ der vor Herre Iesus Christus selff sad ved Styret/ i S. Peders Skib/ met hans forklarede Manddom/ som hand tog aff lomfru Maria etc. Der faar ville wi nu see den samme Christelige Kirkis framgong i det Ny Testament/ huorlunde hun haffuer vandrit vde fra Herren/ som Paulus siger/ i denne Verden oc i det Romske Keyserdom/ saa at hun bleff sig altid selff liig i Kaarssit oc forfølgelse. Hun lidde meget ont i de andre Keyserdomme til forn/ som før er sagt/|| men det kom icke her ved/ Her maatte hun drage den røde Kiortel paa/ thi det kaastede blod/ dog kom hun end her offuer met/ aff Guds Naade/ Hand vere der faar loffuit oc Ærit til euig tid. Amen.

* Paa det/ at mand kand disbedre mercke/ huad her effterfølger/ skal der giffuis act paa/ at det Ny Testamentis tid/ ind til denne vor tid/ som wi nu leffue vdi/ skifftis bequemmeligst vdi fire parter.

* Den første part er Christi tid oc alder/ paa hans Manddoms vegne/ her paa lorden.

* Den anden er Tirannernis tid/ ved tryhundrede Aar.

* Den tredie er Kieternis tid/|| ved andre try hundrede Aar.

* Den Fierde er Pawernis tid aff Rom ved Ni hundrede Aar/ ind til vor tid/ saa at denne tid kand vere den Femte part/ aff det Ny Testament/ oc maa kaldis Euangelii fornyelsis tid/ i disse siste dage mod Dommen/ som Christus propheterede der om oc sagde.

* Oc skal dette rigis Euangelium predickes vd offuer den gandske Verden/ alle Folck til it Vidnesbyrd/ oc da skal enden komme. Her til brugede Gud den salige Martino Luthero/ Det er gruseligt faar de wgudelige/ at det skal prædickis dem til it Vidnesbyrd/ som skal siden strax paa domme dag bære 51 vidne offuer deris wgudelighed/ at de vaare forherdede och || vilde icke tro.

* Saa er nu den Hellige Kircke først foruaret aff wor Herre Christo selff/ som leffuede her paa lorden i try oc tredue Aar/ Der nest antuordede hand sine Apostler hende/ oc de hulde hende framdellis ved heffd oc mact/ ind til det andet oc hundrede Aar/ effter Christi fødsel/ det er/ til det andet aar vdi Keyser Traiani Regement. Thi da døde S: Hans Euangelist/ som leffuede lengst aff alle Apostler/ oc hand screff de siste bøger i Bibelen findis. Oc da ophørde mirackeler oc den første Kirckis tid/ som kaldedis Primitiua Ecclesia.

* Lige som nu Christus bleff fristet aff Dieffuelen første gong met Sten/ at vende om til || brød/ saa bleff ocsaa hans brud den hellige Kircke hannem liig i det stycke oc i den Fristelse/ i det ath hun bleff tryct vnder Kaarssit i try hundrede aar/ aff Dieffuelens limmer/ som vaare Tyranner/ oc det met Suerd/ hunger oc bester.

* Oc alligeuel den Christne hob leffuede i disse tryhundrede aar/ vnder fem oc tredue Romske Keyserer/ saa bleffue dog de fattige Christne allermost plagede oc foriagede/ forfulde oc ihielslagne aff disse thi effterfølgendis Tyranner/ Oc vaar samme forfølgelse saa stor och saa grum/ at det er inted vden leeg met den forfølgelse/ som er vdi Tydskland/ mod Guds ord paa denne tid/ om den lignes ved disse Tyranners forfølgelser. ||

* Den første Staarm och hellige Kirckis forfølgere vaar vnder Keyser Nero/ som vaar den siette Keyser Nero/ oc da vaar der sæt en Skaw offuen ved S: Peders Skib/ saa at det vaar nu fulder met Christet Folck/ det er/ den christelige Kircke vaar da formerit met det hedntske Folck/ som trode paa Christum Iesum vdi Grecke land/ Valland/ i Rom etc.

* Denne Nero vaar en grum Tyran/ som myrde sin egen Moder/ oc gjorde mange skendelige oc whørsomme Gerninger/ som vaare mere aff dieffuelen selff/ end aff Keyser Nero/ som aff it Menniske. Eblant andre dieffuelsens gerninger hand 52 gjorde/ da forfulde hand de Christne vdi siu Aar/ Den tid Vespasianus met sinSøn Tito lagde || lødeland øde/ Da loed ocsaa Nero halshugge S. Pouel/ oc kaarsfeste S. Peder/ siden slo den Tyran sig selff ihiel. Sku mig her huilcken rød Kiortel hand førde hende vdi/ oc huorlunde hand foer aff sted met hende/ saa at hand fick it ret Skalcke naffn der aff/ som end nu i dag brugis. Den er en ret Nero/ siger mand/ det er saa meget sagt/ det er en Skalck/ oc naar mand kand icke nock sige aff en Tyran oc Skalck i it Land/ da siger mand at hand er Nerone Neronior/ det er/ hand er verre oc grummere/ ocgør gruseligere Gerninger end Nero gjorde/ Gud giffuit at der aldri skulde findis nogle aff hans Børn flere ehvor krafftig at Dieffuelen er i de vantro Børn/ oc gør sine gerninger i dem oc ved dem. ||

* Den anden Staarm och forfølgelse vaar vnder den elløffte Keyser Domitiano/ vdaff hues befalning S. Hans Euangelist bleff forsent til den Øe Pathmos. Denne Flusmecker bleff ihiel slagen vdi sit Pallatz aff dem som haffde besoret sig mod hannem. Det faar saadan ende met Tyranner/ naar de haffue lengst forfuld vor

Herre Christum/ hans ord/ Kirske/ Religion oc Tienere/ De vdstyrte blod/ de mue lade deris blod til igen/ oc det vaar end da gaat for dem/ om det maatte der met vere giort/ den euige heluedis ild ere de der effter fuld visse paa/ saa mange/ som sig icke rette oc bedre.

* Den tredie staarm vaar vnder Traiano. De tho første forfølgese skede vdi det første hundrede || Aar/ hen ved halffiersinds tiue Aar/ effter Christi opfarelse til Himmels/ Men disse fire/ som følge nu her effter skede vdi det andet hundrede Aar/ effter Christi opfarelse. Vnder denne Traiano bleff S. hans Euangelist hiem kaldet igen aff den Øe Pathmos/ oc døde vdi denne Keysers regementis andet Aar/ som vaar i det hundrede oc tiuende Aar effter Christi fødsel. Oc strax effter hans død/ bleffue der gjorde tre suaare anløb til den hellige Christelige Kirke/ saa at de vilde strax haffue skudet S. Peders Skib i senck.

53

* Den første vaar Suerdet/ som bleff io skarpere oc skarpere der imod.

* Den anden vaar de Romske Biscopers (thi mand viste icke end da aff Paffuer at sige paa den tid) ny traditioner || oc paafund/ som de besuarede det met/ som met Viiduand/ fyretiuue dags faste/ Chrissme/ plet i houedet etc. Huilcket den hellige Augustinus siden vdi sin tid klager vdoffuer.

* Den tredie vaar den Kettens Montani vildfarelse/ Her giffue huer act paa/ om det icke ocsaa i vor tid er plaffuit met lige saadanne try anløb/ først met Paffuernis paafund oc traditioner/ der nest met Tyranners Suerd oc forfølgelse oc end ocsaa der hoss/ met Gendøberis vildfarelse/ saa at det maa nu saa vel vdi sin alderdom oc siste tid lide alle honde/ som vdi den tid. S. Ignatius bleff vnder denne Tyran/ hen dømt til at kastas faar bester oc grumme Diur vdi Antiochia der som hand vaar en biscop.

* Den fiende Staarm vaar || vnder den Keysere oc Tyran Seuero/ vnder hannem bleff Leonides Origenis fader met mange andre Martyrizerede oc drebte/Hand døde aff Podal etc.

* Den femte Staarm och forfølgelse vaar vnder Maximino/ oc her miste disse Fromme Biscopere Pontianus oc Anterus deris liff/ oc denne Tyran bleff ihieslagen vdi hans Pawlun.

* Den siette Staarm vaar vnder den blodhund Keyser Decio/ oc bleffue fult Martyres tagne aff dage/ besynderlige/ Sixtus en Romske biscop/ S. Laurentius de Fattiges forstandere i Rom/ Fabianus/ Agatha/ Apolonia oc andre/ Denne Tyran bleff drucknet. ||

* Den siuende Staarm vaar vnder Keyser Vibio/ Hostilio Gallo/ Vdi hans første Aar/ døde Origenes/ och bleff denne Tyran met sin Søn Volusiano ihieslagne.

* Den ottende Staarm vaar vnder Valeriano/ vdi det tredie hundrede Aar/ her bleffue disse Biscopere Lucius/ Stephanus/ Martinus drebte/ oc denne Tyrann bleff Kong Saporis aff Persen/ fodskammel/ naar hand vilde stige paa sin hest/ eller aff.

54

* See mig her til huad den hellige Kirske haffuer lidt vnder disse Tiranner/ dog leffuer hun end nu/ oc de haffue deris løn borte. ||

* Den Niende Staarm vaar vnder Aureliano/ som bleff ihieslagen aff sine egne Tienere. Vdi saa maade fare de blodige nid til Heluede/ som hine Slactere.

* Den tiende vaar vnder Diocletiano som varede vdi ti samfelde aar/ oc her bleffue søtten tusinde Martyres Krunede i en Maaned/ Denne Tyran slaa sig self ihiel oc tog saa hen effter de andre.

* Saa haffue vi nu hørt begyndelsen aff det ny Testamente/ och den hellige Kirckis ferd oc lycke vdi de første try hundrede aar/ effter Christi fødsel/ der som hun haffde den røde Kiortel paa/ som vaar døbt oc faruet vdi hendis lams och brudgoms blod/ den tid de wgudelige Tyranner lagde dem effter/ oc vilde besegle til/ det salige Guds || ord/ met deris velde oc pine/ som Pilatus beseglede Christi graff til/ at hand aldri skulde opstaa igen aff døde. Om disse indsegle kand mand lesse vdi S: Hans Euangelistes obenbarelsis bog/ fra det fiende Capitel oc ind til det ottende/ oc der til met de ni Eusebii bøger vdi Kirskens Historier. ||